
KOHDEKORTIT

Sisällys

JOHDANTO	2
2. OSA-ALUEEN 2 KOHTEET	3
2.1 Isoaho	3
2.2 Aho	5
2.3 Jokivarrentie 210	7
2.4 Jokivarrentie 205	8
2.5 Jokivarrentie 166	9
2.6 Virtaintie 321	10
2.7 Harri	11
2.8 Mäki-Haanpää	12
2.9 Keski-Härkölä	14
2.10 Isohärkölä	16
2.11 Härkönen	17
2.12 Fasadi	18
2.13 Elinkeinoitalo	19
2.14 Okslammintie 9	20

JOHDANTO

Inventointi koskee Alavudenjärven ympäristöä, joka on jaettu sekä asemakaava- että yleiskaavataarkkuuteen. Selvitysalueen kohdekorteille raportoidut rakennukset ja pihapiirit on numeroitu osa-alueittain ja nimetty talon nimellä tai osoitteella. Kohdekortit on jaettu osa-alueittain raportteihin 1 ja 2. Kutakin kohdekorttiluetteloa vastaa karttaliite ”Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet”.

Inventoitavien kohteiden alustavan valinnan taustalla oli rakennus- ja huoneistorekisterin tiedot. Maastokäynnit suunnattiin selvitysalueella jälleenrakennuskauden ja sitä vanhempien rakennuskohteiden inventointiin sekä modernin rakennusperinnön kohteisiin.

Raportoitavia kohteita valittaessa tehtiin alustavaa arvottamista sekä maastokäynnin yhteydessä että yhdessä kaupungin viranomaisten kanssa. Kohdekortti-raporttiin valitut kohteet nähtiin edustavan parhaiten selvitysalueen rakennusperinnön ominaispiirteitä. Kohdekuvausten yhteydessä on arvioitu kohteet alustavasti niiden historiallisten, rakennushistoriallisten ja maisemallisten arvojen perusteella. Lopullinen arvottaminen tehdään kaupungin, rakennusten omistajien ja museoviranomaisen yhteistyönä.

2. OSA-ALUEEN 2 KOHTEET

2.1 Isoaho

Osoite: Tusantie 329

Rakennusvuosi: päärakennus 1986

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Piharakennukset edustavat paikallista rakentamisperinnettä.

Lisätietoja:

Isoahon tila sijaitsee Alavudenjärven kaakkoispuolella, Tusantien varrella. Tilan päärakennus on rakennettu vuonna 1986, ja siinä on vaaleaksi maalattu pystyvuoraus ja satulakatto. Isoahon pihapiirissä on kuitenkin vielä jäljellä vanhempia rakennuksia, kuten kaksi kahteen osaan jaettua pitkänurkkaista hirsiaittaa. Aitat ovat punamullattuja ja niiden ovet ovat maalattu keltaisiksi. Aittojen harjakatto on katettu pellillä, ja ikkunoiden sekä ovien karmit ovat maalattu valkoisiksi. Pihapiirissä on myös myöhemmin rakennettu pitkä punainen satulakattoinen navetta, jossa on peltikatto sekä peiterimavuoraus. Isoahon tila ei ole yhtenäinen kokonaisuus, mutta piharakennukset ovat kuitenkin osa Alavudenjärven maisemakuvaa ja edustavat hyvin paikallista rakentamistapaa.

Valokuvia:

Kuvissa: 1 Päärakennus

Kuvissa: 2 Piharakennuksia

2.2 Aho

Osoite: Tusantie 355

Rakennusvuosi: ei tietoja

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Piharakennukset edustavat hyvin paikallista rakentamisperinnettä ja muodostavat maisemallisen kokonaisuuden.

Lisätietoja:

Ahon tila on autioitunut ja sen pihapiiri on kasvamassa umpeen. Näyttävä, 1½-kerroksinen päärakennus on kunnostettu vuonna 1979, ja sen pääjulkisivulle on lisätty koristeellinen kuistiosa, jossa on frontoni. Rakennuksen ikkunat ovat kuusiruutuiset, ja rakennuksen julkisivussa on valkoiseksi maalattu vaakaverhous. Satulakattolla on peltikate. Päärakennuksen lisäksi pihapiirissä on satulakattoinen, punainen hirsiaitta, jossa on tiilikate. Aitassa on pitkät nurkat, keltaiseksi maalatut luukut ja valkoiset nurkkalaudat sekä puitteet. Aittaa vastapäätä on punaiseksi maalattu, peiterimavuorattu piharakennus, jossa on huopapäälystetty satulakatto. Pihapiirikokonaisuuden täydentää satulakattoinen punatiilinavetta, joka on yläosastaan punaiseksi maalattu ja peiterimavuorattu. Ahon tila muodostaa selkeän rakennuskokonaisuuden, mutta on autioitumisensa myötä alkanut vähitellen rapistua. Paikallista rakentamisperinnettä edustavat piharakennukset kaipaisivat kunnostamista ja ylläpitoa, jotta niiden arvot säilyisivät jatkossakin.

Valokuvia:

Kuvissa: 3 Päärakennus ja pihapiiriä

2.3 Jokivarrentie 210

Osoite: Jokivarrentie 210

Rakennusvuosi: asuinrakennus 1938

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Edustaa paikallista kaupparakentamista. Maisemallinen elementti Jokivarrentien varrella.

Lisätietoja:

Jokivarrentien varrella sijaitseva vuonna 1938 rakennettu rakennus on ollut alun perin kauppa, ja kuulunut aiemmin viereiseen Rinteen tilaan. Nykyään rakennus on asuinkäytössä ja sitä on kunnostettu vastaamaan nykyisiä tarpeita, mutta kuitenkin esimerkiksi tienpuoleisessa julkisivussa on edelleen nähtävissä rakennuksen kauppahistoria. Rakennuksessa on huopapäällysteinen satulakatto, jonka molemmilla sivuilla on frontoni. Pihan puolella on neliömäinen kuistiosa. Rakennuksessa on vaaleaksi maalattu vaakaverhous ja päädyissä pyöröikkunat. Pihapiirin varistorakennus on myöhemmin rakennettu, vaakavuorattu ja punaiseksi maalattu L-mallinen rakennus. Piharakennuksessa on peltikatettu satulakatto.

Valokuvia:

Kuvissa: 4 Päärakennus ja piharakennus

2.4 Jokivarrentie 205

Osoite: Jokivarrentie 205

Rakennusvuosi: asuinrakennus 1920

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Edustaa 1920-luvun harvinaisempaa mansardikattoista rakentamistapaa. Maisemallinen elementti Jokivarrentien varrella.

Lisätietoja:

Jokivarrentien varrella entistä kauppaa vastapäätä oleva kohde on alueella harvinaisempi mansardikattoinen asuinrakennus. Puolitoistakerroksinen rakennus on vuodelta 1920 ja siinä on vaalean vihreäksi maalattu monisuuntainen verhous. Rakennuksen pihanpuoleisella julkisivulla on kuistiosa, jossa on koristeellinen frontoni. Rakennuksen ikkunat ovat kuusiruutuisia, ja mansardikatolla on tillikate. Pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi L-mallinen peiterimavuorattu piharakennus, jossa on peltikatto. Piharakennus on maalattu punaiseksi, ja siinä on keltaiset luukut ja valkoiset nurkkalaudat sekä puitteet. Piharakennuksen vieressä on pieni punainen leikkimökki.

Valokuvia:

Kuvissa: 5 Ylhäällä päärakennus, alhaalla piharakennuksia

2.5 Jokivarrentie 166

Osoite: Jokivarrentie 166

Rakennusvuosi: asuinrakennus 1900

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Harvinainen klassillistista rakentamistapaa edustava rakennus.

Lisätietoja:

Jokivarrentie 166:n asuinrakennus on selvitysalueella harvinainen, voimakkaasti klassillistinen asuinrakennus. Sisäänkäyntien yläpuolella on pilarein tuetut päätykolmiot, jotka muodostavat rakennuksen sisäänkäyntikatokset. Satulakattoisessa rakennuksessa on punaiseksi maalattu peltikate, ja ikkunat ovat moniruutuisia. Värimaailmaltaan rakennus noudattaa paikallisia piirteitä, mutta 1½-kerroksisen rakennuksen pystyvuorattu yläosa on keltainen ja vaakaverhottu alaosa punainen, keltaisen värin yleensä ollessa vain piharakennusten luokkujen värinä. Pihapiirissä on myös satulakattoinen piharakennus, jossa on punaiseksi maalattu pystyverho.

Valokuvia:

Kuvissa: 6 Päärakennus ja piharakennus

2.6 Virtaintie 321

Osoite: Virtaintie 321

Rakennusvuosi: asuinrakennus 1900

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Lutti edustaa paikallista rakentamistapaperintöä. Pihapiiristä muodostuu maisemallinen rakennuskokonaisuus.

Lisätietoja:

Alavudenjärven lounaispuolella sijaitseva vanha tilakeskus on autioitunut. Puolitoistakerroksinen, paritupapohjainen päärakennus on peiterimavuorattu ja maalattu punaiseksi. Satulakattoisella rakennuksella on tiilikate ja sen ikkunat ovat jaettu pystypuitteilla kahteen tai useampaan osaan. Asuinrakennuksen lisäksi pihapiirissä on harjakattoinen hirsilutti, jossa on pääjulkisivulla katettu sisäänkäynti ja parvekeosa. Lutti on punamullattu ja sen ovet ovat maalattu keltaiseksi. Rakennuksessa on myös punainen tiilikate. Lutin vieressä on niin ikään punainen, pystyvuorattu satulakattoinen piharakennus, jossa on tiilikate.

Valokuvia:

Kuvissa: 7 Pihapiiriä

2.7 Harri

Osoite: Harrintie 10

Rakennusvuosi: 1800-luvulta

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Maisemallinen elementti Alavudenjärven rannalla. Edustaa paikallista 1800-luvun julkisen rakentamisen perinnettä.

Lisätietoja:

Harrin rakennus Alavudenjärven länsipuolella on ollut alun perin säästöpankki ja sen jälkeen seurakuntatalo. Vuonna 1990 rakennukseen avattiin taidegalleria, ja nykyään rakennus on kaupungin omistuksessa. Harrin 1½-kerroksinen rakennus on pitkänomainen, vaaleansinisiksi maalattu ja siinä on monisuuntainen julkisivuverho. Rakennuksen ikkunat ovat kuusiruutuiset ja sen yläosassa on haukkaikkunat. Toiseen pätyyn rakennusta on rakennettu pieni pulpettikattoinen lisäosa, jossa on tiilverho. Rakennuksen toisessa päädyssä puolestaan on satulakattoinen risaliittimainen sisäänkäyntiosa. Taidegalleriarakennuksen kanssa samassa pihapiirissä ovat sinne vuonna 1976 siirretty harakkamyly sekä satulakattoinen, punamullattu aitta. Aitan luukut ovat maalattu keltaisiksi ja se on katettu tiilillä.

Valokuvia:

Kuvissa: 8 Ylhäällä päärakennus, alhaalla vasemmalla tuulimylly sekä aitta ja oikealla aitta.

2.8 Mäki-Haanpää

Osoite: Virtaintie 213

Rakennusvuosi: päärakennus 1861, vilja-aitta 1858, lutti 1797

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Alavuden ensimmäisiä tiloja. Henkilö- ja kehityshistoriallisia arvoja. Maisemallinen elementti Virtaintien varrella. Osa maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Lisätietoja:

Alavudenjärven länsipuolella, Harria vastapäätä sijaitseva Mäki-Haanpää, eli aiemmin nimeltään Kahra, on Alavuden ensimmäisiä tiloja. Satulakattoinen päärakennus on kaksikerroksinen ja sen pihanpuoleisella julkisivulla on yksikerroksinen, satulakattoinen kuisti. Hirsirunkoinen rakennus on peiterimavuorattu ja maalattu punaiseksi. Kuusiruutuisten ikkunoiden puitteet sekä nurkkalaudat ovat valkoiset. Alakerran ikkunoissa on koristeelliset ikkunaprofiilit, joissa on keltaista tehosteväriä. Vuonna 1861 rakennetun rakennuksen katteena on pelti. Päärakennuksen vieressä on pieni punainen hirrestä tehty saunarakennus, jonka vieressä on harmaa ns. Topeliuksen lutti vuodelta 1797. Lutti on saanut nimityksensä paikallisessa kestkievarissa majailleen kansalliskirjailija Sakari Topeliuksen mukaan. Päreillä katettu satulakattoinen lutti on hyvin säilynyt, satulakattoinen ja pitkänurkkainen hirsirakennus. Luttia vastapäätä oleva aitta on kahteen osaan jaettu, punaiseksi maalattu ja peiterimavuorattu rakennus. Satulakattoinen aitta on vuodelta 1858 ja pitkänurkkaisen rakennuksen nurkkalaudat sekä moniruutuisten ikkunoiden puitteet ovat maalattu valkoisiksi, kun taas rakennuksen ovet ovat keltaiset. Aitan vieressä sijaitseva navetta on alaosastaan maalattu valkoiseksi ja yläosastaan punaiseksi maalattu sekä peiterimavuorattu. Pitkänomaisen rakennuksen toinen pää on kokonaan puurakenteinen ja toisesta päästä tiiltä. Mäki-Haanpään pihapiiri on historiallinen ja yhtenäinen kokonaisuus, joka on osa Härkösen maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Valokuvia:

Kuvissa: 9 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla päärakennus ja vilja-aitta. Alhaalla vasemmalla lutti ja oikealla navetta.

2.9 Keski-Härkölä

Osoite: Härkösentie 10

Rakennusvuosi: päärakennus 1800-luvulta, piharakennus 1988

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Alavuden ensimmäisiä tiloja. Henkilö- ja kehityshistoriallisia arvoja. Maisemallinen elementti Virtaintien varrella. Osa maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Lisätietoja:

Keski-Härkölä on osa Härkösen kantatilaa, joka on aikanaan jaettu kolmeen osaan kolmen veljeksien kesken. Alavuden tori on aiemmin sijainnut näiden kolmen tilan keskelle jääneellä alueella. Keski-Härkölän päärakennus on siirretty 1900-luvun alulla Alavudenjärven rannasta nykyiselle paikalleen, ja sitä on remontoitu 1970-luvulla sekä 2000-luvun lopulla. Nykyilmeeltään 1½-kerroksinen päärakennus on satulakattoinen sekä vaaleaksi maalattu ja sen yläosassa ovat koristeelliset haukkaikkunat. Rakennuksessa on monisuuntainen laudoitus, kuusiruutuiset ikkunat sekä leveä poikkipääty. Rakennuksen remontoinnissa on pyritty säilyttämään sen alkuperäisiä piirteitä. Päärakennusta vastapäätä on vuonna 1988 valmistunut satulakattoinen L-mallinen varastorakennus, joka on maalattu punaiseksi. Pihapiirissä on myös muiden rakennusten tapaan punaisella pelillä katettu pitkänurkkainen hirsiaitta, joka on maalattu punaiseksi ja jaettu kahteen osaan. Keski-Härkölän tilan rakennukset muodostavat selkeän, suljetun pihapiirin ja ovat osa maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa.

Valokuvia:

Kuvissa: 10 Ylhäällä vasemmalla pihapiiri, oikealla päärakennus. Alhaalla vasemmalla aitta ja oikealla piharakennus.

2.10 Isohärkölä

Osoite: Härkösentie 12

Rakennusvuosi: päärakennus 1800-luvulta, piharakennus 1927

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Alavuden ensimmäisiä tiloja. Maisemallinen elementti Virtaintien varrella. Osa maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Lisätietoja:

Isohärkölä on ollut ennen osa Härkösen kantatilaa ja on myös osa maakunnallisesti arvokasta aluetta. Tilan 1800-luvulta oleva päärakennus on satulakattoinen, kaksikerroksinen, T-mallinen talo, jonka tienpuoleisella julkisivulla on frontoni. Rakennuksen monisuuntainen julkisivuverhous on maalattu keltaiseksi, ja kuusiruutuisten ikkunoiden karmit sekä nurkkalaudat ovat maalattu ruskeiksi. Rakennuksen kate on tiilikuvioitua harmaata peltiä. Päärakennusta vastapäätä on pitkä navettarakennus, jonka toinen pääty on hirsirakenteinen ja toinen pääty sementtitiiltä. L-mallisessa rakennuksessa on satulakatto, joka on pääosin katettu tiilellä ja osittain myös huovalla. Puuosan peiterimalaudoitus on maalattu punaiseksi ja ovet ovat keltaiset.

Valokuvia:

Kuvissa: 11 Ylhäällä päärakennus, alhaalla navetta.

2.11 Härkönen

Osoite: Härkösentie 9

Rakennusvuosi: päärakennus 1853

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Alavuden ensimmäisiä tiloja. Henkilö- ja kehityshistoriallisia arvoja. Maisemallinen elementti Virtaintien varrella. Osa maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Lisätietoja:

Härkösen tila on historiassaan palvellut kievarina, ja siinä on toimitut myös Alavuden ensimmäinen posti. Aikanaan tila on ollut logistisesti näihin toimintoihin sopivalla paikalla, sillä vanha tie kulki tilan läpi. Kohteen satulakattoisen päärakennuksen monisuuntainen julkisivuverhous on vaaleaksi maalattu. Puolitoistakerroksisen rakennuksen alaosan ikkunat on jaettu yhdellä pystyputteella ja yläosassa on haukkaikkunat. Talon etujulkisivulla on leveä kuisti. Tilan pihapiirissä on päärakennuksen lisäksi kaksi aittaa ja varastorakennus. Pitkänurkkaiset hirsiset piharakennukset ovat osittain peiterimavuorattuja, ja ne ovat punamullattuja. Toisessa aitassa on peltikatto ja toisessa huopakatto, mutta molemmat aitat ovat pitkänomaisia ja niiden luukut ovat maalattu keltaisiksi. L-mallisen varastorakennuksen luukut ovat vihreät ja rakennuksessa on peltikate. Härkösen tila on osa maakunnallisesti arvokasta aluetta.

Valokuvia:

Kuvissa: 12 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla aittoja. Alhaalla varastorakennus.

2.12 Fasadi

Osoite: Taitotie 1

Rakennusvuosi: 2006

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/**maisemallinen**

Arvot: Pitkälle maisemaan näkyvä elementti.

Lisätietoja:

Vuonna 2006 valmistunut, Alavuden kaupungin omistama Fasadi on moderni ja julkisivultaan monipolvinen rakennus Alavudenjärven länsipuolella. Rakennus on ympäristössään selkeästi erottuva maisemallinen elementti, joka näkyy pitkänkin matkan päähän. Betonirunkoisen rakennuksen julkisivu on osittain valkoinen ja osittain keltaista paneelia. Julkisivua dominoivat suuret ikkunapinta-alat, ja rakennuksen katto on harmaata peltiä. Rakennus toimii toimistotiloina.

Valokuvia:

Kuvissa: 13 Rakennuksen julkisivuja

2.13 Elinkeinotalo

Osoite: Okslammintie 9

Rakennusvuosi: 1982

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Edustaa paikallista modernia julkista rakentamista.

Lisätietoja:

Elinkeinotalo sijaitsee Fasadin kanssa samassa pihapiirissä ja on 1980-luvun tyypillinen toimistorakennus. Matalan yksikerroksisen rakennuksen julkisivulinja on pitkänomainen ja hyvin erottuva, ja sitä rytmittävät nauhaikkunat. Tiilirakenteinen Elinkeinotalo on Alavudenjärven ympäristön harvoja moderneja julkisia rakennuskohteita. Rakennusta uhkaa kuitenkin mahdollisesti purkaminen sisäilmaongelmien vuoksi.

Valokuvia:

Kuvissa: 14 Rakennuksen julkisivuja

2.14 Okslammintie 9

Osoite: Okslammintie 9

Rakennusvuosi: 1980-luku

Arvotus:

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Edustaa paikallista modernia julkista rakentamista.

Lisätietoja:

Fasadin ja Elinkeinotalon vieressä sijaitseva matala rakennus on tiilirakenteinen moderni rakennuskohde. Yksikerroksisen rakennuksen julkisivu on monipolvinen, ja sen ikkunat ovat pääjulkisivun puolella rytmitty selkeään linjaan. Pääväriltään rakennuksen julkisivu on punaista tiiltä, ja sen katto on vihreää peltiä. Elinkeinotalon ohella kohde on Alavudenjärven ympäristön harvoja moderneja julkisia rakennuskohteita, ja kohteessa toimii nykyään lounasravintola.

Valokuvia:

Kuvissa: 15 Rakennuksen julkisivuja